

Анализ - Войната днес

Анатоли Величков

Стратегии на противостоящите страни

Тактики в съвременния бой

Икономика на войната

Стратегии на противостоящите страни

По своята същност военният конфликт между Украйна и Руската федерация представлява мащабен военен конфликт с използване на конвенционално оръжие на широк фронт между формализиран с множество договори за военна, техническа, финансова, хуманитарна помощ съюз между държавата Украйна и държавите от НАТО /включително сателитни на Алианса държави/ от една страна и Руската федерация и съюзните ѝ държави, с които същата има подписани договори за взаимопомощ /КНДР, Беларус/ и договори за стратегическо партньорство /Иран, Китай/, от друга страна.

За държавите от западния блок войната има една **стратегическа цел** - запазване на господството в световен план чрез нанасяне на стратегическо поражение на Руската федерация, като слабото звено в двоичната конфигурация Русия – Китай и последващо стратегическо поражение на главния противник – Китай. С идването на власт в САЩ на новата администрация на президента Тръмп стратегическата цел се запазва, но основните усилия се насочват пряко срещу Китай, а военното и финансово бреме на войната срещу Руската федерация се прехвърля върху държавите от ЕС, чието стратегическо поведение се контролира в значителна степен от Великобритания.

За Украйна войната има за **стратегическа цел** да запази държавността, дори в съкратен териториален обхват, да не допусне промяна на политическия вектор за прозападна ориентация чрез съхраняване на сегашния политически елит включително чрез последователни действия за пряко въвличане на европейските държави във войната на своя страна с оглед критичното изчерпване на собствените военни /човешки и материални/, технологични и финансови ресурси.

За Руската федерация войната има за **стратегическа цел** 1. да не допусне стратегическо поражение и 2. да унищожи държавността на Украйна в сегашната ѝ антируска същност, както и 3. да утвърди лидерството си сред държавите, които

провеждат суверенна политика. Втората част от целта е формулирана официално като „денацификация“ и „демилитаризация“ на Украйна, но политическото ръководство на Русия не подлага на съмнение, че заплахата няма да изчезне, докато съществува държава, провеждаща политика на дерусифициране на местното рускоговорящо население. Третата част на целта все повече става явна с излизането от международна изолация чрез БРИКС, ШОС и военната помощ за новите власти в страните от Сахел. За постигането на първата стратегическа цел РФ извърши промени в ядрената си доктрина през октомври 2024 г, като снижи прага за използването на ядрено оръжие. Вече се допуска ядрен отведен удар не само при класически сценарий като използване на ядрено оръжие срещу Русия, но и 1. при атака срещу федерацията или неин съюзник с конвенционални средства, доколкото това застрашава суверенитета и териториалната цялост, както и 2. ако нападението е осъществено от неядрена държава с подкрепата на ядрена държава. Във втория случай такъв акт ще бъде разглеждан като съвместно нападение над федерацията.

За Китай войната има за **стратегическа цел** да бъдат изтощени военно и икономически ресурсите на противостоящите групировки на европейския театър на бойните действия включително и най-вече тези на САЩ, което същевременно да даде на Китай време за натрупване на достатъчно ресурси за спечелване на войната на Изток /не задължително с военни средства/.

Така очертаните **стратегически цели за противостоящите страни не създават предпоставки за постигане на мирно решение на военния конфликт, а предполагат продължителен конфликт с последващо включване на нови актьори във всеки един от съюзите, разширяване на териториалния му обхват, както и на силите и средствата, които ще се използват за водене на войната.**

България в контекста на започналия световен конфликт не формулира собствена **стратегическа цел**, което произтича от ограничения ѝ суверенитет. Основната причина, обаче, е липсата на национална доктрина и разписан в нея национален идеал. Опитът за утвърждаване на национална доктрина в 38-то НС приключи с гласуване на първо четене. Сурогатният ѝ заместител, а именно Стратегията за национална сигурност, е неолиберален прочит на чужди, външни на българската нация и държава интереси. В последната на преден план са изведени не съхраняването на държавността, суверенитета и териториалната цялост, а „ценностите на демокрацията и правата на човека“. В този смисъл в България няма овластен субект, който в условията на започнал световен конфликт да формулира стратегическа цел, съобразена с интересите на нацията и държавата. Последните не са продукт на национален консенсус и не са разписани в стратегически програми като неразделна част от национална доктрина. Дневният ред в България не включва въпросите на войната и мира. Впрочем, в рамките на ограничен суверенитет българската държава по време на Втората световна война реализира идеала за

обединение на българите в единна държава, включително без да изпраща войски на Източния фронт.

Конфликтът, който започна през 2022 година с ограничени сили и средства /до 180 000 личен състав от руска страна/ и който понастоящем е *мащабен* /до 500 000 л.с. от двете страни с растящ числен превес на ВС на Руската федерация над ВСУ/ и съвременни ВиТ /въоръжение и техника/, постоянно ескалира с използването на далекобойно хиперзвуково ракетно и БПЛА оръжие, с разширяване на зоната на бойните действия включително в Черно море. Впрочем изнесеното предно присъствие на Алианса в Черноморския регион постоянно се разширява. Великобритания е държавата, която от февруари 2022 година ръководи пряко бойните действия в този регион. Ако динамиката на ЛБС /линията на бойно съприкосновение/ на сухопътния домейн е в полза на ВС на РФ през последните 3 години, то в морския домейн ВМС на Русия загубиха първоначалната инициатива и бяха изтласкани към Новоросийск и Феодосия.

Извод: Това е само началото на глобалния конфликт за преразпределение на сферите на влияние и в крайна сметка за нов световен ред и България като част от НАТО, макар и непряко е въввлечена в него.

Доктрината Улфовиц

Последователните действия на администрациите на Байдън и Тръмп се основават на един стратегически документ - Доктрината Улфовиц /действащата доктрина за планиране на отбраната на САЩ от 1992.

Същността се заключава в следното: „Военната и политическа мисия на САЩ в периода след Студената война трябва да бъде противопоставяне на появата на враждебна суперсила в Западна Европа, Азия или бившия Съветски съюз“. „Първата цел на Съединените щати е да предотвратят повторното възникване на нов Съветски съюз или нещо подобно навсякъде по света“. Никаква регионална сила не трябва да има силата и ресурсите, „достатъчни за създаване на глобална сила“. И „ние трябва да поддържаме механизъм, който не позволява на потенциалните конкуренти дори да си мислят за по-голяма регионална или глобална сила“. */Словесната конструкция при администрацията на Тръмп за комуникиране на обществеността е «мир чрез сила»/.*

И още в доктрината, която официално е разписана като Ръководство за планиране на отбраната: „Не коалицията определя мисията, а мисията определя коалицията, означава, че силите и средствата следва да се планират съобразно поставената от държавното ръководство стратегическа цел. Вакуумът в Източна Европа се запълва чрез приемане на бившите страни от Варшавския договор в НАТО. Основният противник остава Русия, защото е «единствената с ядрен потенциал, способна да унищожи САЩ». Привличането на Украйна е важен елемент от

доктрината, основано на схващането на Бжежински, че Русия с Украйна е империя, а без нея автоматично престава да бъде империя.

С оглед възхода на Китай през 2021 стратегията Улфовиц е допълнена като стратегия за избягване на едновременна война на два фронта чрез последователно постигати цели: 1. Отстраняване на Русия като противник, като ѝ бъде наложена война в Украйна, последващ вътрешен разпад и стратегическо поражение и 2. Стратегическо поражение на Китай чрез лишаването му от стратегически тил и ресурси за водене на война.

Тактики в съвременния бой

По правило войните започват с усвояването на тактики на база опита от предходни военни конфликти. Войната в Украйна не е изключение. Изучаването на приложимите тактики в съвременния бой е забележително и с това, че за пръв път от десетилетия се води война между технологично равностойни противници, като:

1. **противостоящите сили се развързват на всички домейни /бойни пространства/** - сухопътен, морски, въздушен, космически, кибер- и когнитивен,
2. **войната комбинира военните и невоенни средства**, като последните придобиват значително влияние за постигане на целите на войната. *Икономическата и търговска война* използва санкции и мита, *финансовата война* – лишаване от достъп до платежните системи /SWIFT/, както и блокиране на суверенни активи, от една страна, и одържавяване на частен капитал и ограничаване на търговски операции в долари, от друга страна, *информационната война* – провеждане на психологически операции за когнитивен контрол както върху военните компоненти, така и върху гражданския тил, или инак казано – война за „умовете и сърцата“. Новост е *алгоритмичната война*, която с висока динамика внедрява създадени от ИИ /изкуствения интелект/ решения на стратегическо, оперативно и тактическо ниво /, измествайки субективния фактор и дори изцяло снабдявайки с автономност ИИ, като например рояците дроне с дрон-майка, снабден с ИИ.

Съществените конкретни промени в тактиката на съвременния бой са:

1. **Промени в командната верига и управлението на войските** – прилагане и от двете противостоящи страни на принципите на мрежовоцентричната война, овластяване на полевите командири на ротното и батальонно ниво да взимат решения в течение на боя без изрична заповед от по-високото ниво в командната верига, което интензифицира боя, съкрати времето за отговор от часове на минути в бойната работа на артилерията и авиацията. Полевите

командири над взводно ниво управляват боя от дистанция, а не непосредствено. Това става с използването на много и разнообразни сензори, осигуряващи визуален контрол и он-лайн радиовръзка с командира на щурмовата група, предимно с разузнавателни БПЛА.

2. **Промени в ситуационната осведоменост** – наситеността на бойното поле с високотехнологични сензори, осигуряващи непрекъсната осведоменост и качествено нова ОКВО /опознатата картина на въздушната обстановка/, която пред очите ни се превръща в ОКВКО, добавяйки космическата обстановка, ОКМО /опознатата картина на морската обстановка/, която вече включва както надводната, така и подводната обстановка, и ОКНО /опознатата картина на наземната обстановка/, ускори и мащабира използването на средствата за огнево поразяване в дълбочина. Сивата зона се разшири до 50 км от двете страни на ЛБС и се превърна в kill zone. Бойното поле стана „прозрачно“. Високоточното прострелване на цели в дълбочина до 50 км зад ЛБС изпрати в историята не само съсредоточаването на войски за нанасяне на главен удар, но и груповото придвижване на сили и средства във формат на тактическа бойна група. КАБ /коректируемите авиационни боеприпаси с УМПК, както и последните модификации с реактивна тяга/ дадоха шанс на фронтвата авиация да възвърне способностите си в условията на многослойна ПВО да нанася удари в дълбочина до 150 км. Термовизионните камери занулиха бойните действия през нощта. Боят се динамизира при мъгла, здрач и при наличието на зеленина.
3. **Промени в комуникационните средства** – Сателитната групировка от над 8400 сателита на Starlink пренася гласови съобщения, видео и данни до ниво взводен командир за ВСУ, което даде безответно предимство в първите две години на военните действия. ВС на РФ са все още в догонващо положение по този показател. Този военен комуникационен канал доведе космическото разузнаване до полевия командир.
4. **Промени в структурата на бойните формирования** – отделението като най-малкото щатно формирование престана да съществува. Бойни щурмови групи в състав от двама до седем войника /включително няколко стрелци и гранатометчик/ доминират бойното поле.
5. **Промени във ВиТ /въоръжението и техниката/**
  - 5.1. БПЛА – многофункционално средство за изпълнение на щурмови действия. Доминира „малкото“ небе.
    - 5.1.1. Разузнавателни БПЛА – изпълняват задачи по наблюдение и разузнаване, служат за управление на щурмовите групи, управление огъня на артилерията и обективен контрол,
    - 5.1.2. Щурмови БПЛА – най-разпространени и с най-разнообразни тактико-технически данни те са основно FPV и мятаци боеприпаси. Самолетният тип БПЛА за удари в дълбочина изпълняват са ОТК /оперативно-тактически комплекси/ за поразяване на критична инфраструктура и ПУ.

- 5.1.3. Минаращи БПЛА – Тежките селскостопански БПЛА „Баба Яга“ изпълняват освен щурмови задачи и такива по дистанционни миниране.
- 5.1.4. Логистични БПЛА – Осигуряват боеприпаси, медикаменти, храна, ЗИП.
- 5.1.5. ПВО БПЛА – Въздухоплатателните дронове изпълняват задачи по противодействие и поразяване на чужди БПЛА включително пилотируеми авиационни платформи.
- 5.1.6. Комуникационни БПЛА – Пример за такова използване е MQ-9A Reaper с ретранслатор.
- 5.2. Безпилотните платформи /БЕК – безекипажни катери/ и роботизираните наземни платформи изпълняват множество бойни задачи по море и суша.
- 5.3. ОБТ /основен боен танк/ – Като бойно средство в маневрените формирания танкът престана да изпълнява основната си мисия в боя – да нанася огнево поражение с пряко мерене на живата сила на противника, на бронетанкова техника и укрепени огневи точки, като настъпва в единен боен ред, и в 90 процента от случаите доставя огън от ЗОП /закрита огнева позиция/ като гаубична артилерия. Намалеха драстично поръчките на ОБТ към предприятията от ВПК. Руският Т14 Армата дори не получи бойно кръщение на ЛБС. ОБТ на западните съюзници отдавна бяха изтеглени от ЛБС, поради ниска живучест. Средно пет БПЛА от тип FPV са достатъчни за унищожаването на един боен танк.
- 5.4. БМП – Влизат в ролята на БТР и доставят десант. Руските БМП Терминатор отдавна не участват активно в бойни задачи.
- 5.5. АТВ и мотоциклети – Леките колесни платформи доминират бойното поле и изпълняват задачите на БТР.
- 5.6. Артилерия и РСЗО /реактивни системи за залпов огън/ – При слабата динамика на ЛБС получиха нов живот. Станаха високоточни и далекобойни.
- 5.7. Минно оръжие – Актуално е както и през Първата световна война. Тестват се системи за дистанционно миниране с едновременно създаване на интерактивна карта на минирания район, дистанционно активиране и дезактивиране на мините.
- 5.8. Вертолети – В условията на многослойна ПВО те изпълняват задачи зад ЛБС като щурмови платформи, като изстрелват високоточни ПТУР с въздушно базиране и като ПВО срещу БПЛА на противника.
- 5.9. Самолети – Не преминават ЛБС
- 5.9.1. Изстребители – Използват се като ПВО срещу БПЛА на противника, изстрелват КАБ и са ракетоносци /МиГ 31 с Кинжал/.
- 5.9.2. Щурмови - Изпълняват задачи зад ЛБС с изстрелване на НУРС.
- 5.9.3. Стратегически – ракетоносци на Х55, Х555, Х59, Х69 и основно на Х101
- 5.9.4. ПВО – Показа вродени слабости по отношение на хиперзвукови цели /ТНААD Patriot Iron Dome/. Развитието на системите за ПВО и ПРО е в посока на ефективни, масови и евтини средства за поразяване.

5.10. РЕБ – Смутителите са навсякъде. Отговорът е модернизиране на нападателните оръжия чрез управление по оптически проводник.

Пример за атака на противников укрепрайон с многоетажни бетонови постройки – 1. Атака с КАБ и артподготовка, 2. Завоюване на превъзходство в малкото небе, 3. Десантиране на щурмови групи, 4. Стрелкови бой с командване от дрон, 5. Зачистване, 6. Укрепване на заетата позиция, 7. Подвоз на БК, медикаменти, храна...

Икономика на войната

В мирно време:

Основната цел е **икономически растеж, стабилност, социално благополучие и повишаване на жизнения стандарт.**

Икономиката насърчава инвестиции, иновации, образование, здравеопазване и потребление.

Във военно време:

Основният приоритет е **националната сигурност и оцеляването на държавата.**

Икономиката се мобилизира да **подкрепя армията**, да произвежда **военна техника**, оръжия, храна, медикаменти и други ресурси за фронта.

Сун Дзъ учи, че най-добре е да постигнеш стратегическите си цели /да наложиш волята си над противника/ без да използваш военни средства, а при неизбежност на войната да съумееш да я спечелиш в кратък срок. От това следва, че войната на изтощение е пагубна и за двете воюващи страни, но я печели този, който има повече ресурси и ги използва рационално.

Опитът от войната в Украйна, Газа и конфликтът между Израел и Иран потвърди този постулат. Икономиката следва да снабдява фронта с ефективни, масови и евтини оръжия и други средства за водене на война. В противен случай изтощението на финансовите, материалните и човешките ресурси на държавата ще

довежат до нейното поражение. Ето и само няколко примера за нерационално използване на въоръжение и техника:

Пример 1 Полски изтребители Ф16 с AIM-120C7 за 2.8 млн долара поразиха дроне Гербер за 10 000 долара, при инцидента с руски дроне над обекти в Полша. Съотношение **/280 : 1/**. Рационалното решение: ВСУ отдавна използват спортни самолети и наземни мобилни разчети, снабдени с големокалибрени картечници и ЗУ23, за поразяване на БПЛА от самолетен тип на противника.

Пример 2 Една батарея ЗРК Пейтриът за 1 млрд долара с пълнен БК срещу 1 ракета на ОТК Искандер за 3 млн долара Съотношение **/333 : 1/**. Рационално решение: засега не е открито.

Пример 3 БПЛА 5 на брой за 2500 долара срещу ОБТ Леопард за 10 млн долара или съотношение **/4000 : 1/**. Рационално решение: изтегляне на танковете от ЛБС и заместването им с леки, евтени, високоманеврени и високоскоростни колесни платформи с ниска термична сигнатура за щурмови действия.

ПП

В частта «Стратегии на противостоящите страни» не предвиждам съществени изменения.

В частта «Тактики в съвременния бой» предвиждам :

1. динамика в развитието на все по-точни, все по-евтини и все по-ефикасни средства за огнево въздействие, както и способности за противодействието им, които ще бъдат използвани рационално с оглед на поставяните бойни задачи, включително с
2. все по-широко използване на автономни системи с интегриран ИИ
3. още промени в командната верига с повече свобода на действие на бойните командири,
4. прецизно бойно сглобяване като гаранция за намаляване на безвъзвратните загуби в боя на жива сила и техника

В частта «Икономика на войната» предвиждам :

Бързо нарастване на военния потенциал на Китай, основан на материални ресурси и на най-развитата отбранителна технологична и индустриална база, изградена от най-мощната производствена икономика в света при все още високи експозиции в резервите на американски ценни книжа и при относително високо ниво на консолидация на обществото пред перспективата за война.

Преминаване на икономиката на САЩ на военни релси при нарастващ правителствен дълг и при безпрецедентно вътрешно противопоставяне в американското общество по различни разломи.

Затруднения при финансирането на войната от европейските държави при висок правителствен дълг, невисоко ниво на автономност на отбранителната технологична и индустриална база при нарастваща съпротива на гражданските общества срещу войната.